

บทที่ 22

วิธีการเพิ่มโทษ และลดโทษ

วิธีการเพิ่มโทษ และลดโทษนั้น สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. การเพิ่มหรือลดมาตราส่วนโทษ

การเพิ่มหรือลดมาตราส่วนโทษนี้ ย่อมคิดจากมาตราส่วนโทษ จากโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ เช่น กฎหมายกำหนดโทษไว้สำหรับความผิดนั้น 6 เดือน ถึง 9 ปี ถ้าเพิ่มมาตราส่วนโทษหนึ่งในสามก็เป็นโทษจำคุกตั้งแต่ 8 เดือน ถึง 12 ปี ศาลจะต้องใช้ดุลพินิจลงโทษในระหว่างอัตราโทษจำคุก 8 เดือน ถึง 12 ปี ได้ตามสมควรแก่ผู้กระทำความผิด ส่วนวิธีการลดโทษก็เช่นเดียวกัน เช่น โทษจำคุก 6 เดือน ถึง 9 ปี ลดมาตราส่วนโทษหนึ่งในสาม ก็คงเหลือโทษจำคุกตั้งแต่ 2 เดือน ถึง 6 ปี และถ้าเป็นกรณีที่มีทั้งการเพิ่มและลดมาตราส่วนโทษ จะเพิ่มโทษก่อนหรือลดโทษก่อน ผลลัพธ์ก็เท่ากัน

2. การเพิ่มหรือลดโทษที่จะลง

มาตรา 54 ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า

“ในการคำนวณการเพิ่มโทษหรือลดโทษที่จะลงให้ศาลตั้งกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเสียก่อน แล้วจึงเพิ่มหรือลด ถ้ามีทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากันหรือมากกว่าส่วนของการลด และศาลเห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้”

ตามบทบัญญัตินี้แสดงว่าหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษและลดโทษที่จะลงมีดังนี้

1. ศาลต้องกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเสียก่อน แล้วจึงเพิ่มหรือลด เช่น ศาลกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย 9 เดือน เพิ่มโทษหนึ่งในสามจำเลยจะต้องรับโทษ 12 เดือน หรือถ้ามีการลดโทษหนึ่งในสาม จำเลยจะได้รับโทษเพียง 6 เดือนเท่านั้น
2. กรณีที่มีทั้งการเพิ่มโทษและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มโทษก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น เช่น จำคุก 9 เดือน เพิ่มโทษ 1 ใน 3 เป็นจำคุก 12 เดือน ลดโทษกึ่งหนึ่ง เหลือโทษจำคุก 6 เดือน เป็นต้น
3. ในกรณีที่มีทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากันหรือมากกว่าส่วนของการลด และศาลเห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้
4. ในส่วนที่เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในมาตรา 51 และมาตรา 52 ดังนี้

มาตรา 51 “ในการเพิ่มโทษมิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต ในการกำหนดการเพิ่มโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี”

มาตรา 52 “ในการลดโทษประหารชีวิตไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

- (1) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่งให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงห้าสิบปี”

5. ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 53 บัญญัติว่า “ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือโทษที่จะลง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุกห้าสิบปี”

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรา 51

ฟ้องโจทก์ขอให้บวกลโทษที่รอไว้เข้ากับโทษในคดีนี้ แต่เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยตลอดชีวิตแล้ว ก็จะนำโทษที่รอไว้มาบวกไม่ได้ ถึงแม้ว่าในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ออกใช้บังคับ ซึ่งข้อ 1 ของประกาศดังกล่าวได้ยกเลิกความในมาตรา 51 ของประมวลกฎหมายอาญา ให้ใช้ความใหม่แทน ซึ่งข้อความที่บัญญัติใหม่มีผลให้เพิ่มโทษหรือบวกลโทษแก่จำเลยได้ก็ตาม แต่บทบัญญัติที่ประกาศใช้ในภายหลังนี้ หากเป็นคุณแก่จำเลยไม่ จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 600/2515)

คดีที่มีกรณีทั้งต้องเพิ่มโทษและลดโทษที่จะลงแก่จำเลยนั้น จะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 54 คือเพิ่มก่อนแล้วลด หรือไม่เพิ่มไม่ลด ถ้าในที่สุดคงลงโทษจำคุกจำเลยจริงไม่เกิน 20 ปีแล้ว ก็ไม่ต้องห้ามมาตรา 51 ตามนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 403/2497 ระหว่างพนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์ นายออย โทหลาย จำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2699/2516)

มาตรา 340 ตรี ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11 21 พฤศจิกายน 2514 มิใช่เป็นความผิดอีกบทหนึ่งต่างหากโดยลำพัง เป็นแต่บทบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้น อันเป็นผลเนื่องจากการเพิ่มโทษ จึงนำมาตรา 51 มาเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็น 50 ปีไม่ได้ และนำมาตรา 340 ตรี มาใช้ไม่ได้ จำเลยคงมีความผิดตามมาตรา 339 วรรคท้าย ลดโทษตามมาตรา 51 และมาตรา 78 ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 879/2522)

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรา 52

โทษกึ่งหนึ่งของโทษประหารชีวิต คือ จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 12 ปี ถึง 20 ปี แต่

การลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษประหารชีวิตนั้น มิใช่ว่าจะลงโทษจำคุกต่ำกว่า 12 ปี ไม่ได้ การที่ศาลลงโทษจำคุก 10 ปี ก็เป็นการลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษประหารชีวิต (คำพิพากษาฎีกาที่ 421/2516)

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกา มาตรา 54

โทษจำคุกตลอดชีวิตนั้น เมื่อมีกรณีเพิ่มโทษและลดโทษเสมอกันแล้ว ศาลย่อมไม่เพิ่มไม่ลดได้ตาม มาตรา 54 (คำพิพากษาฎีกาที่ 54/2506)

คดีที่มีกรณีทั้งต้องเพิ่มโทษและลดโทษที่จะลงแก่จำเลยนั้น จะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 54 คือเพิ่มก่อนแล้วลด หรือไม่เพิ่มไม่ลด ถ้าในที่สุดคงลงโทษจำคุกจำเลยจริงไม่เกิน 20 ปีแล้ว ก็ไม่ต้องห้ามตาม มาตรา 51 ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ 403/2497 ระหว่างพนักงานอัยการกรมอัยการโจทก์ นายออย โตกลาย จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 2699/2516)

ศาลจำคุกจำเลย 18 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 เพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 หนึ่งในสาม ลดโทษตามมาตรา 78 หนึ่งในสาม อัตราส่วนเท่ากัน ศาลเห็นสมควรไม่เพิ่มไม่ลดตาม มาตรา 54 คงจำคุก 18 ปี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1143/2520)